

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@just.ee

PÖÖRDUMINE

Kuupäev: 28.03.2024

Pöördun justiitsministeeriumi poole seonduvalt www.juristaitab.ee foorumiga, mida OÜ HUGO (edaspidi „HUGO“) vastavalt toetuse kasutamise lepingule nr 4-7/38 haldab. Probleemi markeerisime ära juba 29.02.2024 toimunud kohtumisel justiitsministeeriumi esindajatega, kuid esitame nüüd põhjalikuma probleemikirjelduse koos omapoolsete ettepanekutega.

I. Olukorra kirjeldus

1.1. Justiitsministeerium võttis 2023. a mais kasutusele uue juristaitab.ee veebilehe. Pärast uue veebilehe kasutuselevõttu on foorumis esitatavate küsimuste arv hüppeliselt kasvanud. Selle illustreerimiseks esitame allolevad arvanded:

i) *Vanas foorumis esitatud küsimused:*

- (1) 2021.a mai-dets esitati kokku **433 küsimust (1.77 päevas)**;
- (2) 2022.a jooksul esitati **596 küsimust (1.63 päevas)**;
- (3) 2023 a jaanuar-aprill esitati **219 küsimust (1.45 päevas)**;

ii) *Uues foorumis esitatud küsimused:*

- (1) 2023 a mai-detsember esitati **1057 küsimust (4.3 päevas)**;
- (2) 2024 a jaanuar-veebruar esitati **397 küsimust (6.7 päevas)**;

iii) Eeltoodud andmetest järeldub, et juristaitab.ee lehel on esitatavate küsimuste arv oluliselt kasvanud.

- (1) 2021 mai-dets vs 2023 mai-dets – **küsimusi summaarselt ning päeva kohta 2.4x rohkem, protsentuaalselt küsimuste esitamine kasvanud 144%**;
- (2) 2022 vs 2023 - **küsimusi 2.14x rohkem**.
- (3) 2024. a on ühes päevas esitatavate küsimuste arv veelgi kasvanud: keskmiselt 6.7 küsimust päevas, mis on 3.7 korda rohkem kui 2021. aastal ja 4.11 korda rohkem kui 2022. aastal.

Eeltoodust järeldeb üheselt, et märkimisväärne aktiivsuse kasv on põhjuslikus seoses uue veebilehe kasutuselevõttuga.

Mis on uue veebilehe puhul teisiti?

- **autentimine** - varem oli foorumis autentimine võimalik üksnes ID-kaardi abil. Uus "Küsi juristilt" rubriik võimaldab autentimist ID-kaardi, Smart-ID, Mobiil-ID, EU eID abil;
- isik jääb pärast esmast kasutust **sisselogituks** ning edasine autentimine ei pruugi olla vajalik. See soodustab juristiga vestluse pidamist;
- **vastuste sisestamine on oluliselt aeganõudvam**: küsimused on pikad ning spetsiifilised, nt lisatakse kohtuotsuseid. Teiseks on andmete puhastamisele kuluv aeg pikenenud ja isikuandmeid tuleb puhastada kahest kohast: nii küsimusest, kui ka vastusest;
- **üldine haldus võtab rohkem aega, kui küsimusele endale vastamine**. Võrdluseks, foorumi õpetus on 3 lk pikk, uue "küsi juristilt" vastamise õpetus 10 lk.

Märgime, et HUGO on eeltoodud kitsaskohtadele ka varasemalt tähelepanu juhtinud, eelkõige osas, mis puudutab äärmiselt aeganõudvat halduskoormust.

II: Õiguslik olukord

Arestades asjaolu, et:

- pakkumise tegemise ajal ei saanud HUGO arvestada ega ette näha, et JuM juristaitab.ee veebilehte nii printsiipsaalselt muudab, et see toob kaasa esitatavate küsimuste arvu hüppelise kasvu. Jutt võimalikust uuest juristaitab.ee lehest jõudis esmakordselt OÜ-ni HUGO 2022. a suvel ehk rohkem kui aasta pärast konkurssi;
- esitatavate küsimuste arv on oluliselt kasvanud (Vt p I.);
- uuel veebilehel kulub ainuüksi vastuse tehniliseks sisestamiseks ning administreerimiseks tunduvalt rohkem aega. Küsimustele vastavad juristid on probleemi kirjeldanud: „Vastuse sisestamine on väga aeganõudev. Jätakuvalt on probleemiks sellised küsimused, kuhu inimene kopeerib näiteks kogu kohtulahendi resolutsiooni koos kõigi isiku- ja muude andmetega. Tähelepanu piirangu puudumise tõttu võivad küsimused olla väga pikad ning nende isikuandmetest puhastamine on eraldi protsess, mis võtab aega mõnel juhul rohkemgi kui küsimusele vastamine. Teiseks ei ole jätakuvalt lahendatud õigusvaldkonna valiku küsimus;

on tegemist lepinguliste kohustuste vahekorra muutumisega.

VÕS § 97 lg 1 sätestab, et kui pärast lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb lepingupoolte kohustuste vahekorra oluline muutumine, mistõttu ühe lepingupoolte kohustuste täitmise kulud suurenevad oluliselt või teiselt lepingupoolt lepinguga saadava väärtus väheneb oluliselt, võib kahjustatud lepingupool nõuda teiselt lepingupoolt lepingu muutmist poolte kohustuste esialgse vahekorra taastamiseks.

Lepingu sõlmimise aluseks olevad asjaolud on pärast lepingu sõlmimist muutunud ning see on toonud kaasa HUGO kohustuste täitmise kulude olulise kasvu. Seega on antud olukorras VÕS § 97 lg 1 eeldused täidetud. HUGO-l puudub rahaline kate käesoleva aasta kohta prognoositavas mahus teenuse osutamiseks ning arvetuslikult viib senise olukorra jätkumine kogu projekti kahjumisse. Aasta esimesel kahel kuul esitati ca 400 küsimust, mistõttu aasta keskmiseks prognoosime 2400 küsimust. Seda on ca 4 korda rohkem kui 2022. aastal. Kuna tegemist on JuMi poolsest muudatusest tingitud olukorraga, siis ei saa seda mingil juhul pidada ka HUGO äririski realiseerumiseks. HUGO ei saanud ega pidanud ette nägema, et võrreldes varasemaga toimub eelkirjeldatud ulatuses mahu kasv. Lepingu sõlmimise ajal polnud HUGO-le isegi teada, et sellised ulatuslikud muudatused juristaitab.ee veebilehte ees ootavad.

III. Ettepanekud

- HUGO teeb ettepaneku lepingu lisa sõlmimiseks, millega kehtestatakse mahtude olulist kasvu ning haldamise keerukust arvesse võttev uus tasu veebinõustamise ja veebilehtede haldamise eest. Selle ettepanekuga põhimõttelisel tasandil nõustumisel ning selle juriidilisel teostatavusel esitame omapoolse nägemuse hinna osas;
- Alternatiivselt palume **taastada samasugune olukord nagu lepingu sõlmimise ajal** (autentimine üksnes ID-kaardiga, juristi poolne haldamise lihtsus ja kiirus, abivajaja igakordne autentimine).

IV. Kokkuvõte

Palume justiitsministeeriumi tagasisidet ülaltoodud ettepanekutele esimesel võimalusel. Teenuse jätkuv kahjumlik osutamine pole jätkusuutlik ning senise olukorra jätkumisel oleme sunnitud foorumis vastamise peatama **01.06.2024**, kuna selleks hetkeks on prognoositavalt esitatud ca 1000 küsimust (ca 2x 2022. aasta mahust).

Lugupidamisega

Erki Pisuke
OÜ HUGO juhatuse liige

//Allkirjastatud digitaalselt//